

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези ІХ Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(20-21 жовтня 2023 р.)**

2 том

ОДЕСА 2023

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези ІХ Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 20-21 жовтня 2023 р.). — Т.2. — Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2023. — 162 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Протокол № 4 від 30.11. 2023 р.

Редакційна колегія:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Демидова Віола Григорівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри сольного співу Одеської національної музичної академії імені Антоніни Нежданової.

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції

Технічний редактор Г.О. Реброва

©Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, 2023

навчаються реагувати на спонтанність та нестандартність у русі, що робить їх здатними швидко адаптуватися та виразно виражати свої емоції.

Експерименти з простором і розміщенням на сцені є важливими аспектами сучасного танцю. Танцівники вивчають, як використовувати всю сцену, включаючи вертикальний простір, для створення ефектних образів. Експресивні аспекти сучасного танцю включають в себе емоційний вираз, який дозволяє танцюристам виразити широкий спектр емоцій через рухи, фізичний контакт та міміку. Нарешті, музика та звуковий супровід грають важливу роль у сучасному танці. Танцюристи можуть експериментувати зі звуковим супроводом, використовуючи різні жанри та звучання для підсилення образів. В цілому, сучасний танець використовує технічні та експресивні аспекти для створення глибоких і виразних хореографічних образів, які здатні вражати та надихати глядачів.

Висновки. Теоретичні засади втілення хореографічного образу за допомогою сучасного танцю включають в себе розуміння походження та джерел образів, а також враховують еволюцію сучасного танцю та його вплив на створення хореографічних образів. Основні технічні та експресивні аспекти допомагають танцюристам виразно та інноваційно передавати свої ідеї та почуття через танцювальний мовний засіб. Розуміння цих засад важливо для розвитку та поглиблення сучасного танцю як мистецтва виразу та спілкування.

Література

1. Шутяк Н., Маркевич С. (2020). Формування літературно-сценічних образів персонажів у малій формі танцю. Сучасне хореографічне мистецтво: підґрунтя, тенденції, перспективи розвитку. Навчально-методичний посібник. Частина III.
2. Бойко А. Б. (2015). Основні компоненти хореографічної композиції. Львів
3. Кісіль Н.В. 2019. Хореографічні твори як об'єкти судової експертизи: основні ознаки та підходи до вирішення експертних завдань. Криміналістика і судова експертиза. Випуск 64. С. 791-802.

Олег Сакура,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»

ORCID iD 0009-0000-0280-3227

Науковий керівник: канд.пед.наук доцент

Оксана Горожанкіна

ФОРМУВАННЯ СЦЕНІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ (НА ПРИКЛАДІ ОПАНУВАННЯ АРІЇ «JE DORS SUR LES ROSES» З МЮЗИКЛУ «MOZART L'OPÉRA ROCK»)

Анотація. У даній статті розглянута деякі аспекти поняття «сценічна культура майбутніх фахівців» на прикладі інтерпретації твору «Je dors sur les

roses» з мюзиклу «Mozart l'opéra Rock». Зазначено, що сценічна культура майбутніх естрадних співаків охоплює важливі аспекти театрального мистецтва, включаючи музику, акторську майстерність, хореографію й роботу в команді. Інтерпретація відіграє ключову роль у передачі змісту твору, емоцій і створенні унікальних виконавських образів.

Ключові слова: сценічна культура, інтерпретація, естрадний вокал, концертний виступ, мюзікл.

Одним із найпопулярніших мистецьких явищ сьогодення є пісенна естрада, яка представлена розмаїттям різних напрямів, жанрів і стилів. Естрадне вокальне мистецтво завжди привертало до себе увагу молоді та вважається найбільш демократичним різновидом вокального виконавства. Дослідження феномену естрадного вокального мистецтва та визначення його ролі в культурному й духовному житті суспільства є однією з актуальних мистецтвознавчих та педагогічних проблем.

Однак, сьогодні доводиться часто спостерігати випадки низькопробного, неестетичного відтворення естрадними співаками художніх образів виконуваних творів, недостатнє врахування ними кращих традицій музичної культури та вокального виконавства, відсутність естетичного смаку та сценічної культури. Особливо гостро дане питання постає в аспекті підготовки майбутніх фахівців, як трансляторів культурних цінностей, здатних залучати учнів до кращих творів музичного мистецтва естради (зокрема і засобами власної вокально-виконавської творчості), формування в них художнього світогляду та естетичного смаку.

Сценічна культура є досить складним, ємним і динамічним поняттям, яке досліджено у працях Т. Адорно, Н. Киященко, Ч. Мукерджи, Т. Чередниченко, Є. Шاپінської, Л. Курбаса, Т. Кузуб, М. Кнебель, Н. Сулаєвої, О. Чурікової-Кушнір, З. Софроній, Ген Цзінхена та ін. Проблеми вокально-виконавської підготовки естрадних співаків досліджували В. Антонюк, А. Бойчук, І. Бобул, Н. Дрожжина, В. Откидач, І. Ісаєва, О. Колубаєв, Т. Самая, М. Мозговий, Т. Косінська, М. Муратов та ін.

В контексті педагогічної культури розглядають сценічну культуру майбутнього вчителя музичного мистецтва О. Чурікова-Кушнір та З. Софроній. На думку вчених, «виокремлення сценічної культури майбутнього вчителя музичного

мистецтва зумовлене специфікою музичної діяльності і діалектичним зв'язком з усіма елементами особистісної культури (моральної, естетичної, розумової, мовленнєвої та ін.), оскільки вона є інтегральним показником інших видів культур, які пов'язані зі сценічним мистецтвом» [3, с. 234]. Ген Цзінхен визначає сценічну культуру майбутнього вчителя музичного мистецтва «як багаторівневу сукупність фізичних, моральних і духовних якостей особистості вчителя, які в єдності своїй породжують гармонію добра і краси у вивченні мистецтва музики в умовах концертної музично-виконавської діяльності, а також сприяють особистісному та професійно-педагогічному саморозвитку» [2, с. 35]. Сценічна культура відіграє важливу роль у формуванні й розвитку молодих артистів і студентів театральних і музичних закладів. Це показник професійної підготовки фахівця, який передбачає не тільки технічну майстерність вокалістів і акторів, але й їх здатність передавати емоції, будувати сценічні образи й взаємодіяти з аудиторією. На нашу думку, сценічна культура майбутніх фахівців – естрадних співаків виявляється у концертно-виконавській діяльності, є складовою їх музичної та педагогічної культури та передбачає здатність виконавця до ретрансляції власного музично-виконавського досвіду через художньо-творчий процес, що зумовлено наявністю високого рівня інтелектуального й емоційного розвитку та комплексу спеціальних вмінь і навичок.

Сценічна культура – це комплекс знань, навичок і норм, орієнтованих на розвиток сценічно-виконавської майстерності. Вона містить у собі вміння виразно і впевнено виступати перед публікою, володіння акторською майстерністю, музичними навичками, а також навичками роботи в команді (театральній або музичній). Сценічна культура також передбачає здатність передавати емоції й ідеї через сценічний образ в процесі сценічного виступу. Важливою складовою сценічної культури є повага до аудиторії й здатність взаємодіяти з нею, створюючи неповторний театральний або музичний досвід.

Для кращого розуміння фахової підготовки майбутніх естрадних співаків у контексті формування їх сценічної культури розглянемо деякі аспекти підготовки студентів на прикладі опанування ними твору «Je dors sur les roses» з мюзиклу «Mozart l'opéra Rock»). Мюзикл - це жанр театального мистецтва, у якому музика, танець і драма поєднуються в унікальне й захоплююче видовище. Одним з важливих аспектів у мюзиклах є естрадний вокал, який відіграє ключову роль у передачі емоцій, розвитку сюжету й створенні незабутніх образів. Так, в процесі експериментальної роботи студентам було повідомлено, що мюзикл "Mozart l'opéra Rock" є унікальним проектом, метою якого було відобразити життя й творчість

великого композитора Вольфганга Амадея Моцарта на сучасній сцені. Він був створений французькою театральною компанією Dove Attia і Albert Cohen у співробітництві з композитором і музикантом Дирижаблем і став одним з найвідоміших і успішних мюзиклів у Франції. Історія створення мюзиклу «Mozart l'opéra Rock» почалася в 2007 році, а дебютувала вистава у вересні 2009 року в Парижі, після чого стала справжнім хітом. Мюзикл «Mozart l'opéra Rock» об'єднав у собі елементи популярної й класичної музики, а також сучасну постановку й креативне використання сценографії й світлових ефектів, що дозволило йому стати успішним проектом не тільки у Франції, але й у багатьох інших країнах світу [4]. Важливим є той факт, що проект пробудив у сучасній молоді зацікавлення музичною спадщиною В. Моцарта, в ньому було продемонстровано відомі твори композитора, окремою сюжетною лінією вистави стали факти з особистісного життя композитора, що надає цій виставі глибини музичної драми. Протягом двохсот двадцяти років від дня загадкової смерті В. Моцарта було чимало спотворень його образу – людини, мислителя і «Бога музики». Немає сумніву, що література про життя і творчість композитора у багатьох країнах світу постійно збагачується, здійснюються спроби вирішити питання, пов'язані з таємницею смерті композитора, характером його взаємин із А. Сальєрі та причетністю останнього до смерті В. Моцарта. Сьогодні мюзикл «Моцарт» став одним із яскравих прикладів західного підходу до використання музичних класичних «цитат» як у вигляді фонограми, так і в «живому» виконанні. Так, у редакції вистави 2009–2010 застосовано «живе» звучання рок-групи, а у класичних сценах звучить камерний сценічний оркестр. Таким чином, задумом режисера було створити образ композитора, музика якого є актуальною і сьогодні. Фінальна сцена першого акту сповнена високого драматизму, саме в ній звучить арія Моцарта «Я сплю на трояндах» («Je Dors Sur Des Roses»). Слова до неї складено Ліонелем Флорі, а музику написав Дирижабль (Laurent Emmanuel). Арія, по суті, є баладою, у якій в повній мірі Моцарт виражає свої почуття й емоції, у тому числі смуток і тугу, але також і свою пристрасть до музики й мистецтву. «Je dors sur les roses» у мюзиклі використовується для підкреслення внутрішнього «Я» Моцарта і його складних відносин з навколишнім світом і собою самим. Ця арія стала одним з найважливіх моментів у мюзиклі, твором, який швидко запам'ятовуються, виконання якого вимагає від артиста не тільки вокальної майстерності, але й здатності передати глибокі емоції й внутрішній діалог персонажа [1]. Інтерпретація твору (як і взагалі вокальних творів музичних вистав) має кілька ключових особливостей, які необхідно враховувати майбутнім естрадним співакам в процесі підготовки твору до сценічного втілення, а саме:

Емоційна глибина: вокалісти мюзиклів повинні бути здатними передавати глибокі емоції через свій голос. Пісня «Je dors sur les roses» надає вокалістові можливість виразити різноманітні емоції, такі як пристрасть, смуток, і міркування. Голос стає інструментом для передачі почуттів героя.

Техніка вокалу: мюзикли вимагають від вокалістів високої технічної підготовки, що передбачає контроль над чистотою інтонації, темпераментом і ритмом. Пісня «Je dors sur les roses» вимагає від виконавця широкого діапазону й здатності поміняти настрій залежно від сюжетних оборотів.

Акторська гра: мюзикли - це не тільки вокал, але й акторська гра, ведення монологів, діалогів. Вокалісти повинні бути здатними втілити образ свого персонажа й передати його через музику й текст виконуваного твору. Драматургія мюзиклу «Mozart l'opéra Rock» вимагає від виконавців не тільки виразного співу, але й вміння поводитися на сцені так, щоб глядачі повірили в переживання героїв.

Інтерація з оркестром і ансамблем: важливою частиною мюзиклу є взаємодія вокалістів з оркестром та іншими акторами на сцені. Це створює складний музичний і сценічний ансамбль. В процесі роботи над твором «Je dors sur les roses» студенту необхідно відчувати, як голос сполучається з інструментальним супроводом, що надає виконанню додаткову глибину.

Стилізація й хореографія: мюзикли часто містять у собі хореографію й стилізацію, що додає візуальний аспект до повноцінного сприйняття музики. В процесі роботи над цим твором бажано використовувати відповідні танцювальні рухи, які доповнюють вокальне виконання й допомагають передати настрій сцени.

Отже, мюзикли – це унікальний жанр, який поєднує в собі безліч штучних форм, включаючи естрадний вокал. Арія «Je dors sur les roses» з мюзиклу «Mozart l'opéra Rock» є прикладом того, як вокалісти можуть використовувати свій голос, продемонструвати рівень своєї сценічної культури, щоб створити емоційну глибину й втілити образи персонажів на сцені. Така змістовна інтерпретація твору є ключовим елементом успіху мюзиклів і робить їхніми захоплюючими й незабутніми подіями у світі театру, а також сприяє ефективному формуванню сценічної культури майбутніх фахівців.

Література

1. Бабич Т. М. (2012). Презентація образу Вольфганга амадея Моцарта на сучасній музичній сцені (на прикладі французької постановки «Mozart. L'Opera rock»). Часопис Національної музичної академії України імені П.І.Чайковського . 03 (16).

2. Ген Цзінхен (2014). Педагогічні умови формування сценічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва засобами естрадного співу / Ген Цзінхен. Науковий вісник Чернівецького університету: збірник наукових праць. Педагогіка та психологія. Чернівці: Рута. Вип.718 – С.33-38.

3. Чурікова-Кушнір О. Д., Софроній З.В. (2021). Формування сценічної культури у майбутніх учителів музичного мистецтва на заняттях хорового класу. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика: збірник наукових праць* Том 2. 2. С. 232-241.

4. Mozart. L'opera rock. (8 et 9 Juillet 2011). – Paris. – 80 с. <http://www.mozartoperarock-leforum.com>.

ЗМІСТ

Федорець, М., Сян Хаоран	ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОГО СМАКУ УЧНІВ МИСТЕЦЬКИХ ШКІЛ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	3
Тернова, А.	РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В ПРОЦЕСІ ЗАГАЛЬНОЇ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ	7
Bersh, A.	MUSICAL VARIETY AS AN ARTISTIC PHENOMENON OF MODERN MASS CULTURE	10
Будаєва, А., Іригіна, С.	ФЕНОМЕН РИТМУ ЯК ПРИНЦИП ОРГАНІЗАЦІЇ СВІТУ ТА ЕСТЕТИЧНА КАТЕГОРІЯ	13
Касьяненко, Л.	ФОРМУВАННЯ МУЗИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ	17
Lushtei, E.	JAZZ - MODERN DANCE AS A DIRECTION OF MODERN DANCE	19
Лонська, А.	ARTISTIC DEVELOPMENT OF FUTURE SPECIALISTS USING UKRAINIAN CHORAL ART	21
Новосадова, А.	КОМУНІКАТИВНИЙ АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ ЖАНРОВО-СТИЛЬОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ТА ХОРЕОГРАФІЇ	24
Martyniuk, O.	PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE FORMATION OF AUDIO-INTONATION CULTURE OF FUTURE SPECIALISTS IN THE FIELD OF MUSICAL ART IN THE PROCESS OF PIANO TRAINING	26
Торшина, К., Линенко, А.	ФОРМУВАННЯ ВИКОНАВСЬКОЇ НАДІЙНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ В КЛАСІ ФОРТЕПІАНО	28
Холоденко, Я.	СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ ФЕНОМЕНУ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	31
Liulka, A.	IMPLEMENTATION METHODS OF DRAMATURGY PRINCIPLES IN CONTEMPORARY DANCE PRODUCTION: PEDAGOGICAL ASPECT	35
Шкрібтій, Д.	ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВТІЛЕННЯ ХОРЕОГРАФІЧНОГО ОБРАЗУ ЗАСОБАМИ СУЧАСНОГО ТАНЦЮ	39
Сакура, О.	ФОРМУВАННЯ СЦЕНІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ (НА ПРИКЛАДІ ОПАНУВАННЯ АРІЇ «JE DORS SUR LES ROSES» З МЮЗИКЛУ «MOZART L'OPÉRA ROCK»)	41
Удич, М.	АКТУАЛЬНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ В СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ОСВІТИ	45
Яцюра, С.	ПОНЯТТЯ МУЗИЧНОГО АФЕКТУ: ЕТИМОЛОГІЯ ТА РОЗУМІННЯ	47
Ян Пенфей	ДО ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ У МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ВОКАЛУ НАВИЧОК ВОКАЛЬНОЇ ОРФОЕПІЇ У ВИКОНАННІ КАМЕРНИХ ТВОРІВ НІМЕЦЬКИХ РОМАНТИКІВ	48